

Sparta toch van een Praxiteles geworden?

Geen Oost-Indische compagnie had in Zweden het geld een deel van zijn waarde ontnomen. Gustaaf III en zijn moeder Lovisa Ulrika waren op zichzelf staande figuren, de aspiraties van voorgangers en navolgers van dezen „koning van een vreugderijk” gingen in geheel andere richting dan naar weelde.

De zweedsche nationale kunst kon eerst geboren worden, toen verruimde verkeersmogelijkheden de armoede van Zwedens bodem verkeerden deed in rijkdom, toen de bosschen en het graniet, het ijzererts en de watervallen voor de nationale economie betekenis kregen, toen het zweedsche volk, dat zich eeuwen lang had moeten vergenegen met wat een betrekkelijk arme bodem onder ongunstige climatische omstandigheden wilde opleveren, de noodige ruimte kreeg van beweging in staathuishoudkundigen zin.

En hoewel nu ook Anders Zorn zonder deze evolutie in het leven van Zweden stellig niet zoo gemakkelijk zich had kunnen ontwikkelen, hoewel de quattrocento-geest van het Zweden in de jaren na 1880 aan zijn kunst allermintst vreemd is, hij is niet en k e l zoon van Zweden. Niet in physiologischen zin en ideëel gesproken niet. Dat is wel mede de voornaamste reden, dat hij voor

mijn gevoel niet heelemaal thuisbehoort in den cyclus van zweedsche kunstenaars, die ik gaarne voor de lezers van Elsevier wilde behandelen, omdat zij vrij zuivere levensuitingen zijn van de cultuur-historische merkwaardigheid, die mij tot schrijven bracht. Dat ik nu toch over Zorn schrijf, eerder zelfs dan over anderen, geschiedt, omdat voor de lezers van een tijdschrift als dit het eerst de overweging geldt, die bij

mij de vroeger opgekome ter zijde drong, omdat de vreugde, die Zorn's kunst aan de wereld gaf, grooter nog is, dan die door zijn landgenooten verschaft.

Dat Zorn ideëel niet enkel zoon van Zweden is, ik wil het gaarne toeschrijven aan het feit, dat hij van vaderszijde uit Duitschland stamt, immers, dat klinkt als een heel aanneemelijke verklaring, eenerzijds voor de aanwezigheid van qualiteiten, aan den

anderen kant voor het ontbreken van eigenschappen, waarvan de absentie of de aanwezigheid mij in de meer eigenlijk zweedsche schilders onder de tijdgenooten als iets wezenlijks had gefraspeerd. Het ccsmopolitische element in Zorn is onzweedsch, en met duitsche voorbeelden laat zich dat eerder verklaren. Een te kort nu en dan aan die terughoudendheid in artistiek werk, dat krachtreserves doet ver-

„OPGESTAAN”, 1904. (COLL. ERNEST THIEL, STOCKHOLM).